

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Valgets Spørgsmål : 1928

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1928

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Valgets Spørgsmål : 1928

Det konservative Folkeparti

Fortroligt.

Valgets Spørgsmaal 1928

KØBENHAVN
MOHR & Co. BOGTRYKKERI
1928

Man maa først og fremmest lægge Mærke til, at det er om selve Flertallet i Landstinget, der nu kæmpes, idet Stillingen i Dag er den, efter at Valget af de Landstingsvalgte og Valget paa Færøerne har fundet Sted: 12 Konservative, 29 Venstre, 8 Radikale og 26 Socialdemokrater samt den færøske Repræsentant, som tidligere har staaet i den radikale Gruppe, og af hvem man derfor kan vente, at han i enhver Situation vil gaa imod de Interesser, som er Konservatismens.

Forholdet er da dette, at Flertallet, saaledes som man nu en Gang gør det op, kun er paa 6 Stemmer, det vil sige 3 Mandater flyttet fra Konservative og Venstre til Radikale og Socialdemokrater, og intet i dette Land kan gennemføres, som Radikale og Socialdemokrater er imod.

Rad.-Soc.
Eneherredømme

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Blokpolitik, Mindretalsparlamentarisme, borgerligt Samarbejde, Linien 20—24 osv. osv. skal her kun bemærkes, at det jo er ganske ejendommeligt, at Venstre, som altid har vendt sig imod de Konservative med Hensyn til det fastere Samarbejde og imod vor Betragtning om Konservative og Venstre paa den ene Side og Radikale og Socialdemokrater paa den anden Side, nu overhovedet ikke har anden Tanke, end om Flertallet kan bevares, og med Flertallet tænker Venstre ikke paa Venstres men paa Konservatives og Venstres; en bedre Oprejsning for Konservatismens Krav om borgerligt Samarbejde kan man ikke forlange. Man kan allerede nu skønne, at Valget vil faa 3 store Spørgsmaal, nemlig Statsfinanserne eller maaske rettere det økonomiske Spørgsmaal i det hele taget, Spørgsmaalet om Arbejdets Frihed og Forsvarsspørgsmaalet.

Statsfinanserne.

Ved Aarhundredskiftet var Statsgælden ca. 200 Mill. Kr., i Dag er den efter Landmandsbanklaanet ca. 1400 Mill. Kr. Ved Aarhundredskiftet var Kommunernes Gæld ca. 150 Mill. Kr., i Dag er de ca. 1000 Mill. Kr.

Statsregnskabet balancerede med 60—70 Mill. Kr. ved Aarhundredskiftet, var omkring 100 Mill. Kr. før Krigen og oppe paa 600 Mill. Kr. i 1920, for i Dag at være ca. 320 Mill. Kr. Naar det ofte fremhæves fra Venstres Side, hvordan Ministeriet *Neergaard* 1920—24 bragte Udgifterne ned fra 600 til 400 Mill. Kr., er dette jo ikke Udtryk for nogen Politik, men kun for det rent faktiske, at man gik fra ekstraordinære Krigstider til mere ordinære Forhold.

Statsgældens Forrentning kostede ved Aarhundredskiftet 7 Mill. Kr., Statsgældens Forrentning er nu over 60 Mill. Kr.

De høje
Skatter

Ved Aarhundredskiftet var de direkte Skatter alene Skat paa fast Ejendom; de udgjorde ca. 10 Mill. Kr., Skatten paa den faste Ejendom til Staten er stadig ca. 10 Mill. Kr., men desuden har vi faaet alle de direkte Skatter og en stor Stigning af de indirekte Skatter. Skatterne i Dag giver ca. 300 Mill. Kr.

For indeværende Finansaar 1928—29 regnes der med en

Indtægt for faste Ejendomme paa 11,5 Mill. Kr.

Indkomstskat til 62 Mill. Kr.

Formueskatten til 31 Mill. Kr.

De indirekte Skatter regner man med ca. 200 Mill. Kr., nemlig:

Tolden	82,5 Mill. Kr. ¹⁾
Spiritus	28 Mill. Kr.
Øl	26 Mill. Kr.
Sukker	7 Mill. Kr.
Tobak	37 Mill. Kr. ²⁾
Caféskat	14,5 Mill. Kr.
Chokolade	9,5 Mill. Kr.

Jeg har ladet foretage en Beregning over visse af de vigtigste Poster paa Statsregnskabet 1913—14 og 1927—28. Sammenligningsresultatet er følgende:

- ¹⁾ Heri ogsaa af Tobak.
²⁾ Heri saavel Told som Afgift.

	I. Statsregnskabet 1913-14	II. Bevillingslove 1927-28	III. Procentvis Stigning 1913-14 — 1927-28 Brutto Stigning i Procent.	IV. 1927-28 reduceret efter Stigningen i Fol- ketal og Prisniveau	V. Den reelle Procent- stigning 1913-14 — 1927-28
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	pCt.	Mill. Kr.	pCt.
Udgifter til:					
<i>Hæren</i> ¹⁾	19,6	28,9	47,5	13,4	÷ 31,6
<i>Flaaden</i> ¹⁾	8,6	13,8	60,5	6,4	÷ 25,6
Ialt ¹⁾	28,2	42,7	51,4	19,8	÷ 29,8
<i>Rets- og Politivæsenet</i>	4,0	16,3	307,5	7,5	87,5
<i>Udenrigsministeriet</i>	1,0	5,0	400,0	2,3	130,0
<i>Skolevæsen, Videnskab og Kunst</i>	13,8	56,5	309,4	26,1	89,1
heraf til:					
<i>Folkeskolevæsenet m. v.</i>	8,7	46,6	435,7	21,5	147,2
<i>Højere Lærestalter</i>	1,6	4,8	200,0	2,2	37,5
Sociale Formaal:					
<i>Aldersrente</i>	6,6	39,3	495,5	18,2	175,8
<i>Enkebørnsunderstøttelse</i>	"	1,2	"	0,5	"
<i>Hjælpekasser</i>	0,3	0,8	166,6	0,4	33,3
<i>Arbejdsløshedskasser</i>	0,9	10,2	1033,4	4,7	422,2
<i>Syge- og Begravelseskasser</i> ...	2,8	13,4	378,6	6,2	121,4
<i>Invalideforsikring</i>	"	4,8	"	2,2	"
<i>Tilskud til kommunale Arbejder</i>	"	9,6	"	4,4	"
<i>Andre sociale Formaal</i>	0,3	3,6	1100,0	1,7	466,6
Ialt.....	10,9	82,9	660,6	38,3	251,4
<i>Sundhedsvæsenet</i> ²⁾ m. m.	6,8	25,4	273,6	11,7	72,1
<i>Statsguldens Forrentning</i> ³⁾	12,4	51,6	316,2	23,8	91,9

¹⁾ Incl. Centralstyrelsen.

²⁾ Omfatter bl. a. Hospitalsvæsenet (excl. Rigshospitalet), Abnormskolevæsenet, Statens Børneforsorg, den militære Invalideforsørgelse.

³⁾ Efter Landmandsbanklaanet er denne Post steget med godt 9 Mill. Kr. % Tallet i Rubrik V er 127,4.

Anm.: Fra 1913—27 er Folketallet steget med 23 pCt. og Prisniveauet med 76 pCt. For at eliminere disse Stigninger maa altsaa Udgiftsbeløbene for 1927—28 reduceres med

$$\frac{1}{1,23 \cdot 1,76} = \frac{1}{2,165} = 0,462$$

Denne Reduktion er foretaget i Kolonne IV, og den reelle Procentstigning af Udgifterne er derefter anført i Kolonne V.

Til disse Tal maa dog bemærkes, at Statsgældens Forrentning er steget meget mere, idet Forrentning af Landmandsbanklaanet ikke er med, hvilket vil sige, at Statsgældens Forrentning vil stige til ca. 61 Mill. Kr. endvidere maa bemærkes, at paa Grund af den Langsomhed hvormed Nedsæringen bliver effektiv for de sociale Loves Vedkommende derigennem at Staten betaler bagud, saa er Udgifterne til de sociale Love for Statens Vedkommende i indeværende Finansaar og fremefter betydeligt lavere, dette gælder Aldersrenten, hvor der for indeværende Finansaar er budgetteret med 36 Mill. Kr., Arbejdsløshedskasserne hvor der er budgetteret med 4 Mill. Kr. + 3,5 Mill. Kr. til Arbejdsløshedsfonden, og dette gælder endelig Sygekasserne, hvor der er budgetteret med 10 Mill. Kr. og Invalidenteren med 3,8 Mill. Kr. Man skal jo overhovedet altid være noget forsigtig med Tallene, men Sammenligningen er jo alligevel af overordentlig Værdi, naar man ser paa, at Hær og Flaade er det eneste som viser **minus alt det øvrige plus.**

Tjenestemændene.

Der er vel næppe noget Omraade, hvor der er drevet saa stor en Humbug fra Socialdemokratiets Side som med Hensyn til Tjenestemandslønningerne, hvor man paa det voldsomste angreb de Konservative for deres Stilling, og hvor Forholdet nu er dette, at Socialdemokraterne i de Kommuner hvor de regerer, den socialdemokratisk styrede Københavns Kommune, den socialdemokratisk styrede Aarhus Kommune, sætter Lønningerne ned. Skønt man havde lovet i Aarhus, da man fik den mindre Lønforhøjelse end i Staten 1919, ikke at sætte ned, naar andre gik ned, saa foretog man alligevel Nedsættelse, hvorfor? Fordi man var nødt til det. Hvis man drager en Sammenligning imellem hvad der tjenes i private Erhverv og i Staten mellem Folk af lige Stilling, saa vil man se, at medens det for de højestlønnede er saaledes, at der lønnes meget daarligt i Staten, er det lige modsat for de lavere lønnede, hvor der lønnes langt, langt bedre end i det private Erhvervsliv.

Skatte-Politik
Danske
Varer.

Med Hensyn til Skattepolitik vil det maaske ikke i saa høj Grad blive direkte og indirekte Skatter Kampen vil staa paa, den vil mere staa om danske Varer og fremmede Varer, her kan man med virkelig Voldsomhed sætte ind og pege paa Urimeligheden i en Tid med stor Arbejdsløshed ikke at foretrække det danske Arbejde.

Endvidere er det jo rigtigt at pege paa, at man ad 2 Veje kan søge at omdanne Samfundet, nemlig ved Beskatningen og ved Jordbeskatningen, tager man lige saa meget i Skat af Formuen som Formuen giver i Udbytte, er Formuen konfiskeret, beskatter man Jorden med Jordrente, saaledes som Georgeisterne vil det, saa er Ejendomsretten til Jorden forsvundet.

I Februar 1928 holder *Kragh* en Tale angaaende de sociale Udgifter, nogle enkelte af hans Tal gengives, det er jo begribeligvis ikke Ministeren, der har udregnet Tallene, men Departementet, og Resultaterne er da følgende, at Kommunerne i Aarene 1919 til 1922-23 har udført Arbejder for at aflaste Arbejdsløsheden til et samlet Beløb af mindst 400 Mill. Kr. og det gøres videre op, at det danske Samfund i dette Aar har brugt $\frac{3}{4}$ Milliard Kr. til Igangsættelse af offentlige Arbejder, i Finansaarene 1921-22 til 1927-28 er der til ordinære Understøttelser til Arbejdsløshedskasserne anvendt 167 Mill. Kr., til ekstraordinære 73,5, altsaa ialt 242 Mill. Kr., hvoraf jo Arbejderne har betalt en meget stor Del, men hvor ogsaa andre har betalt meget, Stat, Kommune og Arbejdsgiverne. Statstilskudene har været 41,5 Mill. Kr. og Kommunitilskudene 27,4 Mill. Kr. til den ordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse og til den ekstraordinære 31,5 og 24,5, altsaa har Stat og Kommune i Dag i 7 Aar i ordinære og ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelser ydet 125 Mill. Kr.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om det konservative Partis Erhvervspolitik er Forholdet jo det, at vi endnu ikke har faaet Svar paa det Spørgsmaal, som Partiet stillede angaaende en objektiv Undersøgelse af Problemet, om man her i Landet kan føre en Handels politik med Dobbelt-Tariffer; Traktatkommissionens Betænkning venter vi paa, men man kan pege paa hvorledes den aktive Handelspolitik jo fejrede stor Triumf i Spørgsmaalet den dansk-spanske Handelstraktat. Hvorvidt det konservative Parti vil fremsætte Toldforslag i den kommende Rigsdagssamling kan der begribeligvis ikke siges noget om, lige saa lidt som andre Partier kan sige hvilke Forslag de vil komme med, men at Hensyn selvfølgelig vil blive taget til at baade generelle og specielle Toldforslag er stemt ned, er klart. Vi har ikke ændret Anskuelse, men alle andre Partier har stemt vore Forslag ned.

Toldreform

Arbejdets Frihed.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Arbejdets Frihed kan der være Grund til at pege paa, at det i Partiets grundlæggende Program af 1916 udtrykkeligt hedder;

„I Overensstemmelse hermed skal derfor Partiets Opgave være at hævde den personlige Frihed mod den voksende Tendens til Indførelse af Forbud og Tvang. Saavist som Samfundslivets Trivsel beror paa den Enkeltes sociale Opdrift og økonomiske Selvhævdelse, maa Hvermand have ubeskaaren Ret til, indenfor et ordnet Næringsvæsens naturlige Grænser, at udfolde sine Arbejdsevner frit og fyldigst muligt.“

Naar Venstre derfor saa stærkt sætter ind for, at Spørgsmaalet om Arbejds- og Erhvervsfriheden, er en Venstreopfindelse, saa er dette jo urimeligt. Naar der har været nogen Strid om Venstres Forslag om Erhvervs- og Arbejdsfrihed, har det mindre været en Strid om Principerne, snarere har det været en Strid om, hvorvidt det var rigtigt at lovgive paa dette Omraade, og det er jo aldeles ikke saaledes som Venstre søger at give det Udseende af, kun de Konservative, som har Betæneligheder her, Venstres eneste Folketingsmand for Frederiksborg Amt, Smedemester *J. C. A. Larsen*, udtalte i 1925, at Forslaget egnede sig langt bedre til en Aften i Socialvirke eller en privat Diskussionsklub end til at blive behandlet her i Rigsdagen. Uden Charme er det jo heller ikke, at Arbejdsgiverforeningens Formand, Bogtrykker *Langkjær*, er Venstremand.

Tjenestemænds
Strejkeret

Jeg maa da her gøre opmærksom paa, at det ikke er Organisationerne man vil til Livs, men Misbrugene. Og nægtes kan det jo ikke, at flere og flere Spørgsmaal melder sig med ret stor Styrke i Spørgsmaalet om Forholdet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Her er først det store vigtige Spørgsmaal om Tjenestemænd kan strejke; det kan de efter konservativ Opfattelse ikke, og hvis de strejker, vil det betyde, at de mister de særlige Fordele som Tjenestemændene har, Pensionsret o. s. v. Man maa ogsaa sige, at det er et meget stort Spørgsmaal om Tjenestemænd og Kommunalmedlemmer kan være Medlemmer af de samvirkende

Fagforbund. Om Grundlovens Foreningsfrihedsbestemmelser hjemler dem Ret dertil, skal ikke her diskuteres, men at det er en Urimelighed, at de er det, er givet. Tjenestemændene har kun at lystre Regeringen som Statens øverste Repræsentant og kan ikke være forpligtede til at lystre andre; man kan bedst se det, hvis man tænker paa det Spørgsmaal, at Landets Politi vilde indmelde sig i de samvirkende Fagforbund, dette vil dog sikkert alle ansé for fuldkomment utilbørligt. Fra konservativ Side har man aldrig tilstræbt Kampen mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, eller Kamp, som der her kan være Tale om, men klart er det, at i det Øjeblik man fra anden Side vil paatrykke os den, maa man tage den.

Hele den Aktion, som man fra Arbejdsmandsforbundets Side med *Lyngsle* i Spidsen saa i 1925 for at hindre danske Landbrugsvarer fra at blive solgt i England, fordi der var Konflikt i Danmark, ser man nu i 1928, hvor man har det omvendte, at fordi der er Konflikt i Finland, skulde den paa Grund af internationale Aftaler ogsaa berøre vort Land og rejse Havnestreikens Spøgelse, osv. osv. Det vil blive et Spørgsmaal, som alvorligt og lidenskabsløst maa overvejes, om det er muligt i det lange Løb at finde sig i at slige internationale Aftaler kan faa en saa afgørende Betydning, som der her er Tale om, og helt taabeligt bliver det, naar internationale Blokademidler skal anvendes, fordi en Voldgiftsdom gaar *Lyngsle* imod.

Finske
Blokade.

Forsvarssagen.

Det tredie Spørgsmaal, der vil spille en stor Rolle i Valgkampagnen er **Forsvarsspørgsmaalet**. Fra Venstres Side har man jo søgt at skjule den store Uenighed, som maa herske indenfor Partiet, ved at angribe de Konservative, hævde, at nu fører Konservatismen atter Forsvarsspørgsmaalet ind i den politiske Diskussion og søger ikke, som det ædle Venstre, at faa dette Spørgsmaal hævet op over Partistadet. Jeg skal ikke her tage Stilling til det Standpunkt, som blev indtaget i forrige Aarhundrede angaaende Forsvaret, og hvad man fra Venstres Side ret stærkt har bebrejdet Højre, at det kunde have faaet Forsvarsbevillingerne, om man var gaaet med til en direkte Skat. Man kan

lige saa vel sige, at det var en urimelig Betingelse fra Venstres Side at stille, men fuldkommen meningsløst og urimeligt bliver det, naar Venstre retter denne Bebrejdelse mod de Konservative, hvis man tænker paa den i Virkeligheden selvopofrende og selvfornektende Stilling Konservatismen indtog saavel i 1909 som i 1922. Der er jo ikke Spor af Tvivl om, at Højre i 1909 og Det konservative Folkeparti i 1922 rent partipolitisk havde staaet sig ved at gaa imod Forsvarsforliget. Naar de alligevel gik med, var det begribeligvis for Sagens Skyld, og ikke af nogen som helst anden Grund. Endvidere maa bemærkes om dette Spørgsmaal, at man fra konservativ Side selvfølgelig ikke kan anerkende, at dette er et Spørgsmaal om nogle Millioners større eller mindre Udgift. Fuldkommen urimeligt er det i Virkeligheden, at dette Spørgsmaal diskuteres som et Spørgsmaal om 20, 30, 40 eller 50 Millioner, og man kan i denne Henseende henvise til, at selv den tidligere Forsvarsminister *L. Rasmussen* har udtalt følgende:

„Det har for Socialdemokraterne ikke været det afgørende ved Fremsættelsen af Lovforslaget, at man kunde opnaa en Besparelse paa 40 Mill. Kr. Og dog, naar vi hørte Finansministeren redegøre for, hvorledes de økonomiske Forhold stiller sig herhjemme, hvorledes der er Tale om Skatteomlægning, øgede Skatter o. s. v., tror jeg heller ikke, man helt kan lade ude af Betragtning, at en saadan Besparelse indvindes; men jeg erkender, at det ikke for os har været det afgørende, at disse 40 Mill. Kr. indvindes. Hvis vi havde den Opfattelse, at vi ved at yde disse 40 Mill. Kr., f. Eks. ved at yde dem til Folkenes Forbund, kunde sikre Danmark mod at blive inddraget i fremtidige Krige, saa havde vi, det erkender jeg, Raad til at yde en saadan Assurance.“

Da vi fik Ordningen i 1922 var denne jo ganske utvivlsomt behæftet med Mangler, og nægtes kan det vel heller ikke, at de marinemilitære Sagkyndige i høj Grad havde skønnet forkert med Hensyn til Udgifterne, og at vi nu derfor er paa det Punkt, at Ordningen af 1922 ikke kan bære, og at vi derfor maa have en ny Ordning eller i hvert Fald ganske andre Bevillinger til Ordningen af 1922 end dem, vi har faaet i alle Aarene,

der er gaaet siden. At Flaadens Materiel er i overordentlig slet Stand er utvivlsomt; og at Ordningen af 1922 derfor ikke opfyldes er ogsaa givet, thi ved Ordningen af 1922 blev det selvfølgelig ikke bestemt, at man maatte bruge det og det Antal Millioner, men det blev først og fremmest udtalt, at man skulde have en Hær af den Størrelse, en Flaade paa det og det Antal Skibe, og man har vel Lov til at sige, at det endvidere er et tvivlsomt Spørgsmaal, om det er lovmedholdeligt ikke paa Finansloven at bevilge det Beløb, som er nødvendigt for at en gyldig vedtaget Lov kan opfyldes. Forsvarsminister *Brorsens* Forslag blev modtaget med stor Uvillie fra konservativ Side. Paa et Punkt kunde man dog yde Tilslutning, nemlig med Hensyn til den overordentlige Udvidelse, som fandt Sted derigennem, at det *Brorsenske* Forslag angav *Hovedopgaven* for Hær og Flaade at være følgende (ordret efter § 1):

Hovedopgave. At forsvare Danmarks nationale Uafhængighed, dets Højhedsret og Neutralitet i Overensstemmelse med de gældende folkeretlige Regler og Aftaler, derunder Folkeforbundspagten, og med dette Formaal for Øje at varetage Bevogtningen af og Neutralitetstilsynet med Landterritoriet, Søterritoriet og Luftterritoriet, sikre Forbindelsen mellem Rigets Dele, sikre Trafikken i Farvandene, beskytte danske Handelsskibe og lignende.“

Danmarks
Hoved-
opgave.

Man lægger her Mærke til, at det er den samme Opgave som 1922-Ordningen gav Flaaden, men ikke Hæren. Nu udvider Brorsen i meget betydelig Grad vor Forsvarsopgave derigennem, at han giver ogsaa Hæren denne forsvarspositive Opgave. Og spørger man Venstremænd, om de er enige eller uenige heri, har man i hvert Fald indtil nu kun hørt, at de var enige i, at vort Forsvar havde en positiv Opgave. Spørger man Radikale og Socialdemokrater hører man altid det stik modsatte; vort Forsvar har ikke en saadan positiv Opgave, og det vil utvivlsomt være af stor Værdi at faa dette Spørgsmaal stillet og besvaret, thi dette Spørgsmaal er selvfølgelig langt mere det centrale Spørgsmaal i Forsvarsdiskussionen, end Spørgsmaalet om nogle Millioner. Venstres Stilling er som sagt overordentlig uklar.

En forsvars-
positiv
Opgave.

Venstres
uklare
Stilling.

„Aarhus Amtstidende“ har skrevet, at et Forsvar til 30 Mill., alle enedes om, var bedre end et, som kun Konservative Folkeparti og Venstre slutter sig til, skønt alle Sagkyndige siger, at for 30 Mill. kan intet Forsvar skabes. „Frederiksborg Amts Avis“ taler om, at man kun kan naa nogle Hundrede Tusinde op over det Brorsenske.

J. A. Hansen proklamerer Samarbejde til alle Sider. Venstres Folketingsmand *Vanggaard* spørger, om Hæren skal ødelægges. Venstres Landstingsmand, Generalmajor *Birke* er Forslagsstiller for Sagkundskabens Forslag til 53 Mill. og har overfor Oberst *J. O. Jensen*, efter hvad denne har meddelt, hævdet, at dette var et Minimumskrav.

Uklarhed og Usikkerhed hersker derfor paa dette Omraade, fordi Venstre har villet foregive at have én Politik, nemlig den mindretalsparlamentariske, og kun kan have en Politik, hvis deres saglige Standpunkt skal opfyldes, nemlig Samarbejde med Det konservative Folkeparti.

Konservatis-
mens
Standpunkt.

Det konservative Standpunkt er klart og lige til. Konservatismen har aldrig hævdet, at det er Generalerne eller Sagkundskaben, der skulde bestemme vore Militæruddgifter, men naar man paa alle andre Omraader hører og tager stort Hensyn til Sagkundskaben, maa man vel ogsaa gøre det paa dette. Vi peger paa, at det er en urimelig Tale at høre her i Landet, at vi ikke har Raad til at ofre hvad der er nødvendigt. Der bruges her i Landet til Chocolate ca. 50 Mill. Kr. om Aaret, Ølforbruget er saa stort, at det kan give Staten 26 Mill. Kr. i Indkomst. Spiritusforbruget saa stort, at det kan give Staten et lignende Beløb. Alene Statens Indtægter paa disse to Varer er, hvad der kræves til Landets Forsvar, og naar Modstandere overfor os hævder, at vi ikke kan forsvare os, kan man henvise til, hvad *Briand* har sagt:

Briand om
Forsvaret.

„Selv det Udkast tager det lovmæssige Forsvar i Betragtning. Det gør Krig til en Forbrydelse og erklærer, at den, som begynder Krig, er en Forbryder; det fordømmer Angriberen og drager ham til Ansvar; det søger ved alle mulige Midler at forhindre Udbrud af Krige. Men det erkender paa den anden Side, at den Nation, som bliver angrebet uden Varsel, maa benytte alle tænkelige Forsvarsmidler, saaledes at den angribende Stat stilles overfor en Stat, der sætter alt ind paa at gøre Modstand, medens den venter paa, at Nationernes Forbund skal gribe ind.“

Hvad *Branting* har sagt:

Branting om
Forsvaret.

„Imidlertid er det nok saa, at her er adskilligt at drage i Minde. Det er kun en halv Sandhed, naar man siger, at „det betyder ingenting“, om der findes nogen militære Rustninger i et lille Land eller ikke. Jeg behøver blot at minde om den Opgave, som Neutralitetsvagten i alle vore Lande her oppe i Norden havde at opfylde under Verdenskrigen. Det kan jo ikke nægtes, at den løste denne Opgave og det paa en Maade, som var af stort Værd, og at Stillingen faktisk endda laa saaledes, at skønt vi militært var saa uendelig svage, jævnført med de store Stater, fandtes der dog ikke en eneste blandt disse umaadelige Magtkonstellationer, som ønskede at øge sine Vanskeligheder ved paa letsindig Maade at drive os over i Modstandernes Arme og ind i Krigen paa Modstandernes Side. Dette kan, mener jeg, ikke bestrides. Jeg mener, at Erfaringen har i det Tilfælde tilstrækkelig tydeligt vist, at — lad være, at der her kun er Tale om en Markering af en bestemt Vilje til at holde sig udenfor eller at værne sin Neutralitet, saafremt det skulde have drejet sig derom — at det dog har sin Betydning om dette gøres eller ikke.“

„Det er klart, at man under de Forhold, som nu raader, bør have Øjnene aabne for, at den gængse Opinion rundt om i Verden kræver af enhver Stat, som vil leve, at den ogsaa skal vise sin Vilje til Livet. Det bliver ikke en Følelse af Beundring, som udløses, i Fald et Folk bare skulde ville kaste Vaabnene under den nuværende Verdenstilstand; men Resultatet bliver en fuldkommen Mangel paa Forstaaelse for en saadan Gestus. Det bliver det, at man i de andre Lande tror, at det Folk ikke maa sætte megen Pris paa sin Selvstændighed og sin Selvbestemmelseret.“

Hvad *Vandervelde* har sagt:

Vandervelde
om Forsvaret

„Ganske vist tilkommer der enhver Nation fuld Frihed til at afgøre, om og i hvilken Udstrækning det passer den at gøre Modstand mod fremmed Invasion.“

Men dette Princip medfører to Forbehold; det første er, at ifølge Udtrykkene i Artikel 5, 10 i Haagerkonventionerne om neutrale Staters og Personers Rettigheder og Pligter i Tilfælde af Krig tillands, er en neutral Stat forpligtet til at straffe Handlinger, der strider mod Neutraliteten, dersom disse Handlinger er begaaede paa dens eget Territorium. Enhver anden Handling gør den til medskyldig med den krigsførende, der har benyttet dens Territorium — det vil altsaa ikke være tilstrækkeligt, at den neutrale Stat blot gør Skin-Modstand.

..... at de belgiske Regeringer lige siden Landet i 1839 erklæredes for permanent neutralt altid har forstaaet deres Forpligtelser — saaledes som det jo ogsaa i Praksis blev hævdet ved Verdenskrigens Udbrud.“

Hvad alle andre Landes Socialdemokrater har vist i Gerning, er Villien til at forsvare Landet. Saa siger man nu, at det er ikke en Kamp til Lands og til Vands, det er en Kamp i Luften, som om det ikke altid ikke har været saaledes, at man har villet bevise, at Danmark intet formaaede, og som om det tekniske Fremskridt ikke snarere skulde forbedre det lille Lands Chancer end forringe den.

Danske Udtalelser. *Hanssen, Nørremølle*, udtalte i Rigsdagen under Afrustningsdebatten følgende:

„Der har, saavidt jeg har kunnet se, under Verdenskrigen været to Perioder, hvor Danmarks Neutralitet for Alvor har været i Fare. Den første var i August 1914, og den anden var i Oktober 1916.

..... Det er mit bestemte Indtryk, at paa dette Tidspunkt, hvor Kampene i Rumænien lagde meget stærkt Beslag paa Tysklands Tropper, var det af virkelig Betydning, at Danmark raadede over en Militærstyrke, der i givet Tilfælde kunde og vilde forsvare Neutraliteten. Det vil altsaa være saaledes, at den store Stat har mangfoldige Opgaver at løse under Krigen. Det er derfor kun en vis lille Del af sin Magt, den kan anvende til Løsning af saadanne særlige Opgaver som den, der i dette Tilfælde var Tale om. Og Tilstedeværelsen af en selv ret beskeden Hærmagt er da et virksomt Neutralitetsværn.....“

Moltesen, den nuværende Udenrigsminister, udtalte om Afrustningsforslaget:

„Jeg vil paastaa, at der er ingen, der kommer over mig i Fredsvenlighed, ingen der kommer over mig i Samhu for det internationale Arbejde. Jeg spejder efter enhver Mulighed for Afrustning, men efter den Erfaring, jeg har gjort, baade ved Folkeforbundet i de sidste fem Aar, og ved Deltagelsen i det interparlamentariske Arbejde, er det min alvorlige Overbevisning, at Danmarks Afrustning, saaledes som den er foreslaaet af den nuværende Regering, vil sætte os i Klasse med Luxemborg og Panama. Det vil gøre os til Fledføringer blandt Staterne, til en Eunukstat. Men jeg vil hellere, jeg og mit Hus vil hellere dø for det gamle Danmark, som er, end for det nye, som muligvis vil blive, hvis Forslaget bliver vedtaget — det vil ikke blive til at leve i.“

J. C. M.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk